

вень особистого надбання знань і сприяють підвищенню інтелекту. Освіта починається з чітко визначених завдань, а забезпечується правильною організацією всієї системи навчання.

При створенні попиту на інтелект, особливо акцентуючи увагу на компетентність студентів і викладачів, тобто коли в основу системи освіти закладені вищі моральні принципи, коли її метою є збагачення вітчизняної науки й інтелектуальної власності, тоді й наповнення освітнього процесу стає ефективним.

Отже, вищий навчальний заклад повинен випускати студента не тільки із певним багажем знань, а із умінням ці знання використовувати, та ще так, щоб досягти при цьому найкращих результатів. Тому проблема розробки і засвоєння алгоритмів продуктивного рішення професійних завдань і шляхів оволодіння майстерністю, професійною культурою стає зараз особливо актуальною. Необхідно визначити критерії, рівні, етапи, ступені просування до професіоналізму, чинники, що сприяють і перешкоджають професійному зростанню, розквіту творчої активності, становленню професійної компетентності.

Список використаної літератури

1. Богданова І. М. Оновлення професійно-педагогічної підготовки майбутніх вчителів на основі застосування інноваційних технологій / І. М. Богданова // Педагогіка і психологія. – 1997. – №4 (17). – С. 174–185.
2. Вильховченко Э. С. Новое в культуре труда, производства, компании / Э. С. Вильховченко // Мировая экономика и международные отношения. – 1994. – № 12. – С. 81–83.
3. Удод О. А. Нова освітня парадигма: пошуки та досвід Дніпропетровщини // Філософія освіти та стан її розробки в Україні / О. А. Удод – К. : ІЗМН, 1997. – С. 23-32.

Віра Осінова

ПЕДАГОГІЧНІ ІННОВАЦІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ ІНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА

При комплексному вирішенні теоретичних і практичних проблем розвитку загальної освіти одну з провідних позицій займає професійна педагогіка як соціально-професійно-педагогічна комплексна наука, яка має свої закони, закономірності, принципи і специфічні особливості.

При переході суспільства до постіндустріальної епохи на перетині технічної та гуманітарної сфер педагогіки сформувався і активно розвивається в різних країнах світу актуальний для цього періоду напрям професійної педагогіки – інженерна педагогіка.

Одна з причин розвитку інноваційного навчання і становлення педагогічної інноватики – це криза освіти, яка визнається в усьому світі безперечним фактом.

Під педагогічними інноваціями мають на увазі нововведення в педагогічній системі, що поліпшують перебіг і результати навчально-виховного процесу. Однак нововведення можуть і погіршити систему [1, с. 36].

Інженерна педагогіка вирішує проблеми гуманізації інженерно-технічної освіти та професійно-педагогічної підготовки викладачів технічних дисциплін, розробляє науково обґрунтований базис і педагогічні технології, що актуалізують закладені в ній потужні можливості для розвитку духовності та творчого потенціалу всіх суб'єктів інженерно-технічної діяльності.

Отже, перш ніж приступити до створення інноваційних навчальних програм, треба почати цілеспрямовану систематичну роботу щодо освоєння в педагогічних колективах нових технологій навчання і виховання, щодо використання досвіду педагогів-експериментаторів.

У педагогічній науці інноваційна діяльність розуміється як цілеспрямована педагогічна діяльність, заснована на осмисленні власного педагогічного досвіду за допомогою порівняння та вивчення, зміни і розвитку навчально-виховного процесу з метою

досягнення більш високих результатів, одержання нового знання, впровадження якісно іншої педагогічної практики.

Французький учений Е. Б Рансуїк розрізняє три можливих види педагогічних нововведень:

- 1) освітні ідеї і дії, повністю нові й раніше невідомі (таких повністю нових і оригінальних ідей дуже мало);
- 2) адаптовані, розширені або переоформлені ідеї та дії, які набувають особливої актуальності в певному середовищі і в певний період часу;
- 3) раніше існуючі дії, оскільки нові умови гарантують її успіх і успіх певних позитивних ідей [5, с. 10].

Інновації в системі освіти пов'язані з внесенням змін в:

- цілі, зміст, методи і технології, форми організації і систему управління;
- стилі педагогічної діяльності і організацію навчально-пізнавального процесу;
- систему контролю і оцінки рівня освіти;
- систему фінансування;
- навчально-методичне забезпечення;
- систему виховної роботи;
- навчальний план і навчальні програми;
- діяльність вчителя і школяра.

В умовах ринкової економіки для інженера, поряд з творчим технічним мисленням, стають необхідними: стратегічне, екологічне та економічне мислення; високий рівень комунікаційної компетентності, розуміння загальних закономірностей циклічності виробничо-економічного розвитку; вміння правильно оцінити фазу циклу, на якій знаходиться процес інновації в конкретному виробництві чи на підприємстві; уміння прогнозувати ситуацію на ринку попиту, що розвивається.

У новій ситуації обов'язковою умовою успішної професійної діяльності інженерів стало вміння мислити багатокритеріально, діяти поліфункціонально і перебудовувати особистісну систему професійної діяльності з урахуванням мінливих соціально значущих цілей і обмежень. На зміну широкому спектру приватних методів, алгоритмів і процедур, диференційованих по галузях промисловості, мало пов'язаних між собою, приходять технології інженерної діяльності, в основі яких лежать загальна методологія, універсальні принципи і закономірності, загальнонаукові поняття і методи діяльності [4]. Інженери, успішно працюють в галузі наукоємних технологій, ефективно використовують закономірності загальної методології та універсальні принципи творчої діяльності.

Підприємців цікавить компетентність фахівця, яка розглядається ними як свого роду сукупність навичок, властивих даному індивіду, в якому поєднуються як модель соціальної поведінки, здатність працювати в групі, ініціативність і любов до ризику.

Незважаючи на змістовне різноманіття здійснюваних інноваційних перетворень, всі вони мають спільну мету – досягнення випереджаючого рівня якості підготовки інженерів до роботи в сфері високих технологій.

В історичному плані масштаб нового завжди відносний. Новизна носить конкретно-історичний характер, тобто вона може виникати раніше «свого часу», а згодом стати нормою або застаріти.

Інноваційна педагогічна діяльність може здійснюватися як в рамках традиційної масової школи, так і в закладах нового виду – гімназіях, ліцеях.

В якості джерел ідей поновлення школи або вузу можуть виступати:

- потреби країни, регіону, міста, району як соціальне замовлення;
- втілення соціального замовлення в законах, директивних і нормативних документах федерального, регіонального або муніципального значення;
- досягнення комплексу наук про людину;
- передовий педагогічний досвід;
- інтуїція і творчість керівників і педагогів як шлях проб і помилок;
- дослідно-експериментальна робота;
- зарубіжний досвід.

Провідною формою інноваційної діяльності виступає дослідно-експериментальна робота. Не можна забувати, що суттєвою особливістю інноваційної педагогічної діяльності є також те, що вона ґрунтується на особистісному підході і має на меті розробку індивідуальної програми розвитку особистості. Цілеутворення здійснюється тільки з опорою на діагностику особистісного розвитку дитини.

Розгляд інноваційної педагогічної діяльності з вище означених позицій вимагає звернення до питання про готовність вчителя до даного виду діяльності.

При цьому необхідно враховувати, що процес включення педагога в інноваційну діяльність обумовлений низкою суперечностей:

- між репродуктивним характером підготовки педагога і необхідністю продуктивної педагогічної діяльності;
- між індивідуальним характером попередньої навчальної діяльності і нерозвиненістю групових форм організації навчання;
- між труднощами освоєння інноваційної діяльності та необхідністю професійно-педагогічної взаємодії з метою вирішення завдань, що стоять як перед школою, так і перед окремими педагогами;
- між прагненням забезпечити демократичний стиль відносин учителя і учня та недостатнім розумінням позиції дитини.

Готовність до реалізації інноваційної діяльності може бути сформована тільки в контексті цілісності її основних структурних компонентів – мотиваційного, креативного, технологічного та рефлексивного. Дана проблема вимагає вирішення двоєдиного завдання – формування у педагога готовності до сприйняття нового, а також розвиток умінь діяти по-новому.

Інноваційна діяльність багато в чому обумовлена неповторністю особистості вчителя і учня, особливостями класу, школи і т. д.

Завдання керівника, учителя в даних умовах полягає у використанні сучасних психолого-педагогічних знань для розробки власної траєкторії освітньої діяльності. Вирішенню цього завдання сприятиме зміна підходів педагога до розробки змісту освіти.

Згідно з В.А. Сластеніним критеріями готовності педагога до інноваційної діяльності виступають:

- усвідомлення необхідності інноваційної діяльності;
- готовність до творчості;
- впевненість у тому, що прийняте до впровадження нововведення принесе позитивний результат;
- узгодженість особистих цілей з інноваційною діяльністю;
- готовність до подолання творчих невдач;
- технологічна готовність;
- позитивна оцінка свого попереднього досвіду у світлі інноваційної діяльності;
- здатність до професійної рефлексії.

Отже, основою модернізації освіти є інноваційна діяльність. Виходячи з положення, що сучасна професійно-технічна школа – це заклад, що розвивається, в якій педагогічний процес весь час удосконалюється, розумно змінюючись, існують основні вимоги до здійснення педагогічно доцільних змін, а саме:

1. Будь-які великі перетворення освіти необхідно заздалегідь готувати, створюючи в колективі певний психологічний настрій, що сприяє формуванню почуття необхідності і невідкладності змін.

2. Перетворення повинні бути засновані на детальному плані і розрахунку, який обов'язково приведе до успіху. Якщо впевненості в успіху немає, реформи краще не проводити.

3. Треба завжди пам'ятати, що процес змін в навчально-виховному закладі – це процес змін вчителя, в його поглядах, методах, підходах до вирішення організаційних проблем і т.д. Зміни починаються з особистості, а вже потім набувають загальний характер.

Важлива особливість інновацій в системі професійно-технічної освіти полягає в тому, що суб'єктами інноваційного процесу є учень і педагог. Якщо це не враховувати,

то з педагогічної інновації випадає все власне освітнє, пов'язане з учнем і самим педагогом, уся гуманістична, особистісно орієнтована складова інноваційної діяльності, що відноситься, зокрема, до формування інноваційного мислення та інноваційної культури як учня, так і вчителя.

Другою важливою особливістю педагогічної інновації є необхідність системного охоплення якомога більшого числа педагогічних проблем, що відносяться до сфери професійної освіти. Розрізнені локальні інновації втрачають сенс і не мають серйозних перспектив, якщо відсутні їхні координація, взаємозумовленість і підтримка педагогічним колективом.

Умовою, що визначає ефективність педагогічної інновації, є дослідницька діяльність педагогів, які, вирішуючи проблеми приватної методики, задаються більш загальними питаннями та починають по-новому переосмислювати існуючі дидактичні принципи.

Однак діяльність педагога-новатора в умовах традиційного навчання може виявитися недоцільною, а сам педагог сприйматися в колективі як якась чужерідна особистість. Тому інноваційний освітній процес, що розгортається в педагогічному колективі, вимагає активної участі в дослідженнях кожного педагога, що сприятиме формуванню інноваційної культури всього колективу.

Список використаної літератури

1. Полонский В. М. Инновации в образовании (методологический анализ) / В. М. Полонский // Инновации в образовании. – 2007. – № 3. – С. 26.
2. Сазонова З. С. Интегративные основы профессионально-педагогической подготовки преподавателей высшей школы: Учеб. пособие. – М., 2005.
3. Сластенин В. А., Подымова Л. С. Педагогика: инновационная деятельность. М., 1997.
4. Управление развитием школы / Под ред. М. М. Поташника и В. С. Лазарева. М., 1995.
5. Федоров И. Б., Еркович С. П., Коришунев Е. В. Высшее профессиональное образование: Мировые тенденции (Социальный и философский аспекты). – М., 1998.
6. Хуторской А. В. Типологии педагогических нововведений [Текст] / А. В. Хуторской // Школьные технологии. – 2005. – № 5. – С. 10-24.

Лілія Сологуб

ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙ ЯК ВАЖЛИВИЙ АСПЕКТ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА ХХІ СТ.

У сучасних умовах стрімкого розвитку суспільства проблема якості освіти, готовності молоді до життєдіяльності у відкритому, демократичному, полікультурному світі набуває все більшої актуальності. Саме тому порушуються проблеми проектування відкритих педагогічних систем, які здатні ефективно діяти у варіативних умовах, враховуючи, до того ж, різноманітні перешкоди і гальмуючі фактори, що можуть бути. Розвиток інноваційних процесів у освіті на сучасному етапі є об'єктивною закономірністю, що зумовлюється: інтенсивним розвитком інформаційних технологій у всіх сферах людського буття; оновленням змісту філософії сучасної освіти, центром якої став загальнолюдський цілісний аспект; гуманістично зорієнтованим характером взаємодії учасників навчально-виховного процесу; необхідністю підвищення рівня активності та відповідальності педагога за власну професійну діяльність, спрямовану на формування творчої особистості вихованця, готовності до сприйняття та активної діяльності у нових соціально-економічних умовах.

Динамізм, притаманний сучасній цивілізації, зростання соціальної ролі особистості, гуманізація та демократизація суспільства, інтелектуалізація праці, швидка зміна техніки й технологій у всьому світі – усе це потребує створення таких умов, за яких педагоги спроможні були б використовувати набуті знання для творчого розв'язання проблем. У зв'язку з цим винятково важливого значення набуває інноваційна діяльність педагога.